VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

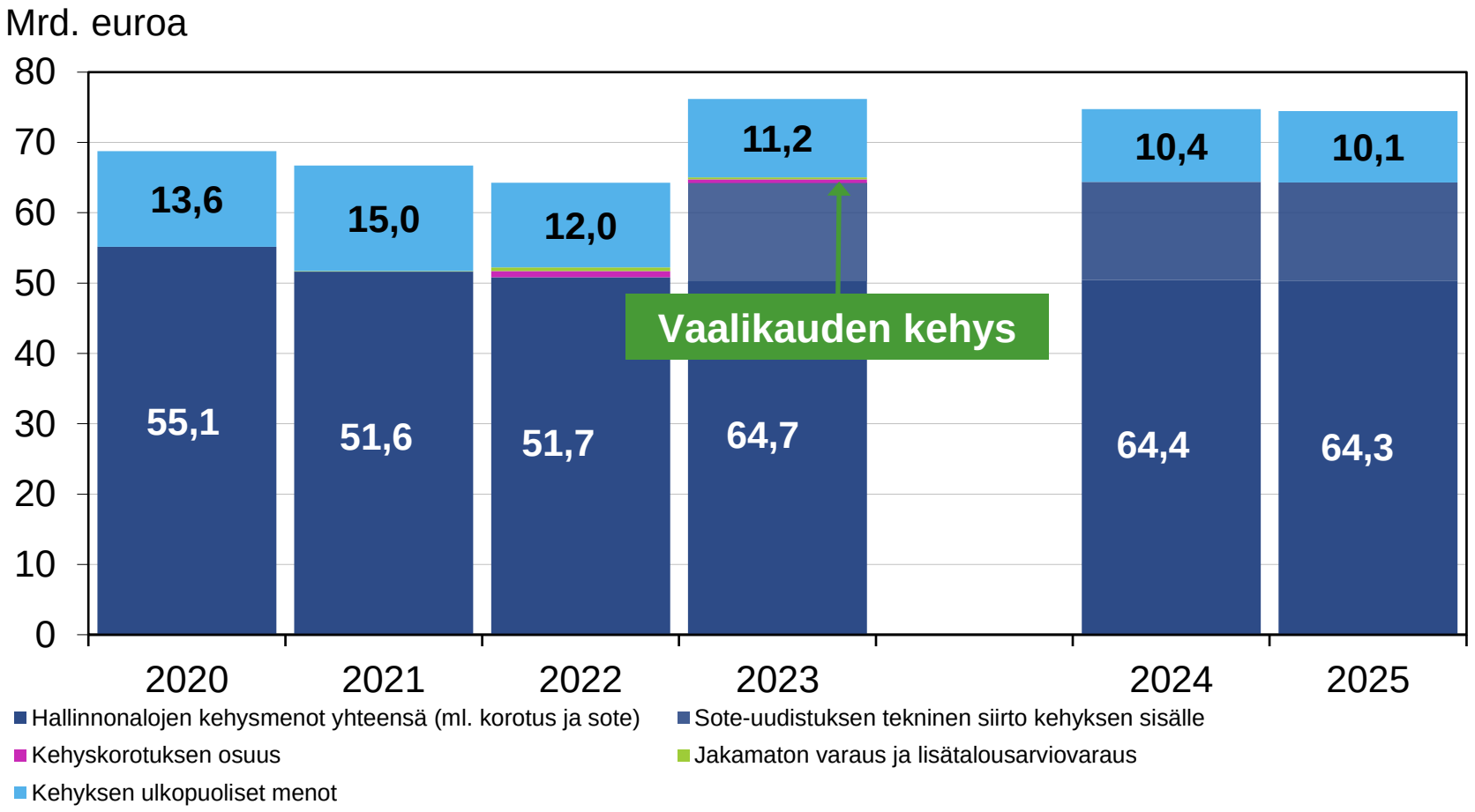
Julkisen talouden suunnitelma 2022-2025

Armi Liinamaa, budjettineuvos, valtiovarainministeriö, budjettiosasto
Ympäristövaliokunta 21.5.2021

Budjettitalouden menojen kehitys

- Vuonna 2022 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan 63,8 mrd. euroa, mikä on n. 2,1 mrd. euroa vähemmän kuin mitä vuodelle 2021 on budjetoitu (ml. LTAE II). Menotason laskuun verrattuna vuoteen 2021 vaikuttaa erityisesti koronavirustilanteesta johtuvien menojen vähentyminen.
- Sote-uudistus muuttaa julkisten menojen rakennetta. Uudistuksen tuoman **rakenteisen** muutoksen seurauksena budjettitalouden menojen taso nousee vuodesta 2023 alkaen n. 13,4 mrd. eurolla.
- Vuosina 2023–2025 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan keskimäärin n. 75 mrd. euroa. Vuonna 2025 budjettitalouden menot ovat n. 74,4 mrd. euroa vuoden 2022 hintatasossa.
- Budjettitalouden menot **pois lukien** edellä mainittu sote-uudistuksen rakenteinen muutos ovat kehyskaudella keskimäärin 62,1 mrd. euroa v. 2022 hintatasossa, ja ne laskevat keskimäärin 1,5 % tai 926 milj. euroa vuodessa v. 2023–2025. Kokonaismenotason lasku selittyy erityisesti sillä, että kehysmenojen taso on poikkeuksellisen korkea kauden alussa, mistä ne asteittain alenevat. Myös kehyksen ulkopuoliset menot alenevat kehyskaudella.

Budjettitalouden menot ja vaalikauden kehys[1)]

1) Vuoden 2020 menot vuoden 2020 hintatasossa, vuosi 2021 vuoden 2021 hintatasossa, vuodet 2022-2025 vuoden 2022 hintatasossa. Vuonna 2020 ei kehystä koronavirustilanteen vuoksi. Vaalikauden kehys muodostuu hallinnonalojen kehysmenoista ja jakamattomasta varauksesta (ml. lisätalousarviovaraus). Myös vuoden 2020 menot ovat budjetoidut, eivät tilinpäätöksen mukaiset.

Lähde: Valtiovarainministeriö

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

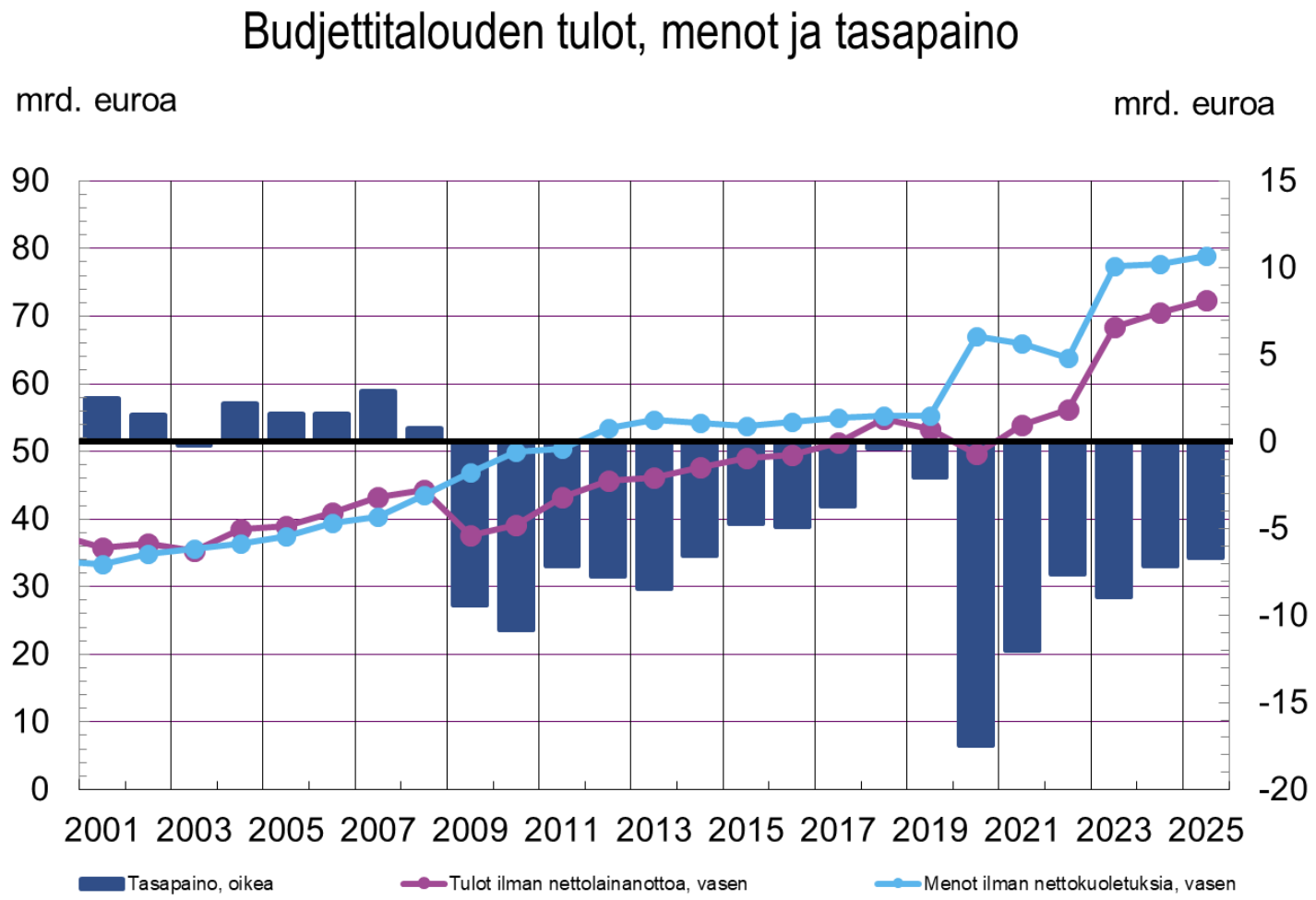
Valtiontalouden menokehys

- Hallitus on päättänyt osana puoliväliriihen ratkaisuja korottaa vaalikauden kehystä:
  - 900 milj. euroa vuodelle 2022
  - 500 milj. euroa vuodelle 2023
- Koronaan liittyvät välittömät ns. terveysturvallisuuden kustannukset (kuten testauksen sekä rokottamisen menot) katetaan kehyksen ulkopuolisina menoina kaikkina vuosina 2021–2023.
- Kehystason nostamisen yhteydessä hallitus päätti menojen uudelleenkohdennuksesta, jossa eräitä kehysmenoja alennetaan pysyvästi 370 milj. eurolla vuodesta 2023 alkaen.
- Vuoden 2022 (ja 2021) kehystasoon sisältyy poikkeusolojen mekanismin 500 milj. euroa.
- Jakamaton varaus
  - 2022: 216 milj. euroa (+ lisätalousarviovaraus 300 milj. euroa)
  - 2023: 168 milj. euroa (+ lisätalousarviovaraus 100 milj. euroa)

Keskeisiä kokonaisuuksia kehysten korotuksen taustalla

- Sote-uudistus: rahoitusmallin vaikutus sekä muutoskustannukset
- Rahapelitoiminnan tuottojen alentumisen kompensointi yleiskatteisesta budjetista 200me 2022 ja 175me 2023
- Pohjoismainen työvoimapalvelumalli, joka lisää budjettitalouden menoja erityisesti 2023 lukien (n. 85me / vuosi)
- Energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuki tasolla 87–122 milj. euroa / vuosi
- Vuoden 2020 lisätalousarviopäätöksistä aiheutuvat määräaikaiset kehysmenojen lisäykset (n. 140me 2022, n. 55me 2023, n. 10me 2024)
- Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden korotus, 246me 2022 tasolla
- Ns. automaattiset tekijät ja eräiden tarvearvioiden tarkistuminen
  - Eräät etuusmenot, kuntien peruspalvelujen valtionosuudet
  - EU-jäsenmaksun tarkentuminen erityisesti kehyskauden alkuvuosina (n. 210me 2022 ja n. 90me 2023)

Valtion budjettitalouden tasapaino

Lähde: Valtiovarainministeriö 12.5.2021

Tasapaino:

2016 (TP): -4,9 mrd. euroa

2017 (TP): -3,7 mrd. euroa

2018 (TP): -0,4 mrd. euroa

2019 (TP): -2,0 mrd. euroa

2020 (TP): -17,4 mrd. euroa

2021 (LTAE2): -12 mrd. euroa

2022 (JTS): - 7,6 mrd. euroa

2023 (JTS): - 8,9 mrd. euroa*

2024 (JTS): - 7,1 mrd. euroa

2025 (JTS): - 6,7 mrd. euroa

*Verotulojen tilitykseen liittyvän viiveen vuoksi veroperustemuutoksen vaikutukset eivät näy täysimääräisesti sote-uudistuksen voimaantulovuonna 2023, mikä kasvattaa budjettitalouden alijäämää tilapäisesti v. 2023. Alustava arvio vuoden 2023 alijäämästä pois lukien sote-uudistuksen vaikutus on n. 7,6 mrd. euroa.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hiilineutraaliuden edistämiseen käytettävät määrärahat, milj. euroa

HIILINEUTRAALI SUOMI - KESKEISET MÄÄRÄRAHAT	KEHYS 2022	KEHYS 2023	KEHYS 2024	KEHYS 2025
Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi	683	672	651	599
Suomi kokoaan suurempi maailmalla	277	274	281	291
Elinvoimainen Suomi	220	220	216	224
Liikenneverkon kehittäminen ja ylläpitäminen	215	181	179	173
Maatalous	608	431	390	389
YHTEENSÄ	**2 003**	**1 778**	**1 717**	**1 675**

Ympäristöministeriön hallinnonala JTS 2022-2025 (1/2)

- Ympäristöministeriön pääluokan määrärahojen kokonaistaso alenee kehyskaudella 253 milj. eurosta 209 milj. euroon.
- Luku ei sisällä Valtion asuntorahastosta tai Öljysuojarahastosta maksettavia avustuksia.
- Lukuun eivät sisälly myöskään EU:n elpymispaketista mahdollisesti myönnettävät määrärahat, jotka budjetoidaan hallinnonalojen momenteille myöhemmin.
- Osana hallituksen päättämiä uudelleenkohdennuksia YM:n hallinnonalalle kohdennetaan 5 milj. euron säästö alkaen vuonna 2023. YM:n osuus säästöistä on 1,3 %.
- YM:n hallinnonalan budjettitalouden menot ovat v. 2023 n. 4 milj. euroa edellistä kehyspäätöstä korkeammat ja 48 milj. euroa korkeammat kuin kevään 2019 ns. teknisessä kehyksessä.

Ympäristöministeriön hallinnonala JTS 2022-2025 (2/2)

- Jätelain edellyttämät vuotuiset lisäresurssit Tukesille (240 000 euroa), SYKE:lle (320 000 euroa)
  - Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskukselle 160 000 euroa vuodessa ja Tilastokeskukselle 450 000 euron lisäys vuonna 2022, 420 000 euron lisäys vuonna 2023 ja 360 000 euron vuotuinen lisäys vuodesta 2024 alkaen.
  - Aiemmin hyväksytty yhteensä 2 milj. euroa jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittämiseen ja sen ylläpitoon 250 000 euron vuosittainen määräraha
- Asumisoikeuslainsäädännön toimeenpano ARAssa, 175 000 euroa/v
- Määrärahasiirto Öljysuojarahastolle 4 milj. euroa / v 2022-2023 pelastuslaitosten lakisääteisten ylläpitomenojen väliaikaiseen kattamiseen
- Hallituksen aiempien päätösten mukaisten luonnonsuojelumäärärahojen lisäys vuodelle 2022, yhteensä 33,3 milj. euroa (tulevaisuusinvestoinnit)
- Asunnottomuusavustus 3,4 milj. euroa vuodelle 2022 (tulevaisuusinvestoinnit)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!